

Krokoms kommun

Rektorn vid Ås skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Ås skola
i Krokoms kommun

Tillsyn i Ås skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Krokoms kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Ås skola besöktes av Skolinspektionen den 25 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Ås skola omfattar elever i förskoleklass samt i grundskolans årskurser 1–9, och är indelade i två skolenheter. Detta beslut avser skolenheten som innefattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–3 med totalt 166 elever. Vid skolan finns även fritidshemsverksamhet, vilken bedöms i ett separat kommunövergripande beslut.

Skolan leds av en rektor som tillträdde sin tjänst för cirka 20 år sedan. I rektorns uppdrag ingår även ledning av en annan grundskola. I verksamheten arbetar 12 lärare, som är organiserade i ett arbetslag. Eleverna undervisas i två parallella åldershomogena klasser. Rektorerna i skolområdet arbetar i team för att samordna skolornas utvecklingsarbete.

Kunskapsresultat

Enligt rektorns uppgifter för år 2013 nådde samtliga elever i årskurs 3 de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen utom svenska och matematik, där 88 respektive 94 procent nådde kunskapskraven. Vad gäller resultat av nationella prov nådde enligt Skolverkets statistik (SIRIS) 85 procent av eleverna i årskurs 3 kravnivån på samtliga delprov i ämnet matematik. Motsvarande siffra för ämnet svenska var 82 procent. Resultaten var i båda ämnena högre för elever i Ås skola än för samtliga elever i kommunen respektive riket. Enligt rektorns uppgifter analyseras kunskapsresultaten och leder till insatser, vilket gör att skolan når hög måluppfyllelse, om än inte fullständig.

Helhetsbedömning

I intervjuer med både elever, lärare, rektor och elevhälsa på Ås skola beskrivs en god elevsyn och en god stämning med ett öppet klimat. Både skolledningen och personalgruppen uppges ha hög kompetens, stort engagemang och god samarbetsanda. Skolan arbetar framgångsrikt med att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd i ett tidigt skede och eleverna har kommit långt med att få syn på sitt eget lärande.

I intervju med rektor och lärare, samt i den enkät Skolinspektionen genomfört inför tillsynen, indikeras dock att det pedagogiska ledarskapet på skolan behöver stärkas. Stora delar av rektorns tid har de senaste åren tagits i anspråk av återkommande ombyggnationer på grund av att skolan växt, att upprätthålla

kvalitet i fritidshemsverksamheten där personalflödet varit stort, samt av den andra skolenhet som ingår i rektorns ansvar.

En annan konsekvens av återkommande ombyggnationer är att skolgården förändrats och idag inte upplevs erbjuda eleverna stimulerande sysselsättning på rasterna, vilket är ett förestående utvecklingsarbete för skolan.

De områden som i tillsynen framkommit som brister i förhållande till styrdokumenten är skolans plan mot kränkande behandling samt kvalitetsarbetet. Skolenheten befinner sig i en utvecklingsprocess vad gäller att systematisera sitt kvalitetsarbete, och behöver sammanställa, analysera och dokumentera resultat av värdegrundsarbete i förhållande till läroplanens mål. Skolan behöver även ge eleverna undervisning i elevens val och se till att samtliga funktioner i elevhälsan involveras i skolenhetens förebyggande elevhälsoarbete.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Krokoms kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2014 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndsordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero;

- komplettera skolans plan mot kränkande behandling så att den även innefattar;
 - insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling,
 - en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. Enligt Skolverkets allmänna råd om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) är det lämpligt att de rutiner som behövs för att bedriva sett systematiskt arbete mot kränkande behandling framgår i planen.

I intervju med rektor, lärare och elever framgår att skolan är trygg och att lärarna agerar då kränkande behandling uppstått. För att kartlägga situationen på skolan vad gäller kränkande behandling genomförs skolgårdskartläggningar så att platser där kränkning kan förekomma identifieras. För att kartlägga omfattningen av kränkande behandling genomförs en elevenkät inom ramen för Olweusprogrammet, i enlighet med barn- och utbildningsnämndens kommunövergripande mål. Denna enkät omfattar endast eleverna i årskurs 3, och resultatet involverar även elever tillhörande en annan skolenhet i området. Skolan genomför därför även en elevenkät kallad "mjuka värden" rörande trivsel och kränkningar i förskoleklass och årskurserna 1–3. Enkäterna sammanställs och analyseras klassvis och leder till handlingsplaner för varje klass.

Skolan har en "Plan mot diskriminering och kränkande behandling". I denna saknas en redogörelse av hur föregående års insatser genomförts. Det saknas även slutsatser som dragits utifrån aktuell kartläggning samt vilka konkreta insatser som ska vidtas med anledning av dessa. Delar av underlaget för planen mot kränkande behandling återfinns i andra dokument. Förebyggande insatser mot kränkande behandling tangerar arbetet med värdegrund och återfinns i skolans arbetsplan. I ett separat dokument sammanställs resultatet av den elevenkät som kallas "mjuka värden". Analys av resultatet sker på klassnivå av ansvarig pedagog, med en beskrivning av nuläget, vilka orsaker som kan ligga till grund för detta, samt vilka insatser som pedagogerna därför vidtagit. En övergripande bild över utvecklingen på skolenhetsnivå saknas.

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte motsvarar författningarnas krav. Den behöver kompletteras med en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts, med de slutsatser

som enheten drar av den aktuella kartläggningen, samt med vilka konkreta insatser som utifrån detta ska vidtas under året. Skolan bedöms ha goda förutsättningar för att väl underbyggt analysera arbetet mot kränkande behandling på skolenhetsnivå eftersom det finns inarbetade rutiner för arbetet med att kartlägga och analysera förekomsten av kränkningar klassvis. Skolinspektionen vill även framhålla att det är lämpligt att rutiner såsom hur skolan ska utreda, åtgärda och dokumentera när en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling respektive rutiner för personalens anmälningsskyldighet till rektorn, framgår i planen.

Författning

6 kap. 6–8, 10 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro;

- se till att psykologkompetens finns i skolans förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete.

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa, vilken ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För dessa insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator samt personal med specialpedagogisk kompetens. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. I samband med införandet av bestämmelsen om en samlad elevhälsa framhölls i förarbetena (prop. 2009/10:165, s. 276) att arbete med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Vidare angavs att elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling.

I intervju med rektor och elevhälsopersonal framkommer att skolsköterska, kurator och specialpedagog genomför förebyggande insatser på skolenheten. De uppger dock att det saknas struktur för hur andra kompetenser än specialpedagogen ska involveras i analyser av skolenhetens resultat och utvecklingsbehov. Vidare uppger de att det även finns tillgång till skolpsykolog, men att

denna funktion idag endast anlitas vid utredningar i enskilda elevärenden och inte är involverad i skolans förebyggande elevhälsoarbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver skapa rutiner för hur samtliga av elevhälsans funktioner ska involveras i skolans förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Krokoms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång;

- säkerställa att eleverna ges den undervisningstid som de minst ska ges inom elevens val,
- organisera elevens val så att;
 - eleverna ges möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper i ett eller flera ämnen,
 - eleverna erbjuds ett allsidigt urval av ämnen att själva välja mellan.

Motivering

Enligt läroplanen ska rektorn se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevens utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls. Enligt grundskolans timplan ska eleverna ges minst 382 timmar undervisningstid inom elevens val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Enligt skolförordningen ska huvudmannen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Av skolans timplan framgår att undervisningstid i elevens val är utlagd i varje årskurs från och med årskurs 3. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att undervisning i elevens val hanterats på olika sätt olika år, men att tiden idag delvis används till att eleverna arbetar med det de behöver enligt sin individuella utvecklingsplan. Eleverna uppger i intervju att elevens val används för att de ska göra klart arbetsuppgifter som inte hunnits med på övriga lektioner. Eleverna beskriver det som "lärarens val" då läraren bestämmer vad eleverna ska göra, vilket finns på en lista, och att de i de fall de hinner arbeta igenom den får göra vad de vill.

Skolinspektionen bedömer att skolan i dagsläget inte erbjuder elevens val enligt författningarnas krav, varken vad gäller struktur eller innehåll, och att rektorn inte säkerställer att eleverna ges den undervisning de har rätt till. För skolans arbete med att åtgärda dessa brister vill Skolinspektionen framhålla följande;

Huvudmannen eller rektorn, om beslutet är delegerat av nämnden, bestämmer utbudet av ämnen inom elevens val, vilket så långt som möjligt ska utgå från elevernas önskemål. I en liten verksamhet med små möjligheter att ha ett stort utbud kan elevernas påverkan på utbudet exempelvis ske genom att eleverna får rösta om vilka ämnen som ska ingå. Det slutgiltiga utbudet, som huvudmannen eller rektorn beslutar, ska vara allsidigt och omfatta både praktiska och teoretiska ämnen. Utifrån det beslutade utbudet ska dock eleven alltid ges möjlighet att själv välja ämnen. Det är dock inte säkert att samtliga elever kan få sitt förstahandsval.

Undervisningen i elevens val ska sedan tydligt syfta till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper inom ämnet/ämnena, och inte generellt tendera att genomföras som tid för utfyllnad där eleverna arbetar med att färdigställa arbeten som faller inom ramen för undervisning i andra ämnen.

Genomförandet av elevens val kan se olika ut. Undervisningen behöver inte schemamässigt ske samtidigt i alla ämnen, och den kan fokuseras till vissa årskurser, så länge det säkerställs att eleverna totalt sett ges den garanterade undervisningstiden.

Författning

10 kap. 5 § skollagen

Skollagen, Bilaga 1, Timplan för grundskolan

9 kap. 8 § skolförordningen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Krokoms kommun en anmärkning.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Skolenheten har inte följt upp och analyserat sitt arbete med värdegrundsfrågor i förhållande till nationella mål.

Motivering

Enligt skollagen ska systematiskt kvalitetsarbete ske på både huvudmannanivå och på enhetsnivå. På enhetsnivå ansvarar rektorn för att utbildningen kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas. Det ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vad gäller uppföljning och analys av elevernas kunskapsutveckling så framgår i skolans kvalitetsredovisning för år 2012/13, under "eget utvecklingsarbete", vilka insatser skolan vidtagit för att utveckla arbetet med "elevens lärande". Vidare redovisas och analyseras utförligt resultat av nationella prov i årskurs 3. De insatser som skolan ska vidta utifrån de utvecklingsbehov som identifierats återfinns till viss del i en lokal arbetsplan för läsåret 2013/14. Kvalitetsredovisningen omfattar dock inte resultat och analys av andelen elever som nått de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 3, och inte heller någon analys av elevernas kunskaper i andra ämnen än svenska och matematik.

Enligt rektorn följs dock verksamhetens resultat gällande kunskaper upp i olika avseenden som inte syns i skolans dokumenterade kvalitetsredovisning. Bland annat tar rektorn del av pedagogiska planeringar, individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram. Skolenheten genomför även läsårsvisa ämnesanalyser. Elevernas resultat sammanställs då i samtliga ämnen på individnivå, klassnivå och skolenivå. Varje ämneslärare får analysera resultatet i sitt ämne, även skillnader mellan pojkar och flickor, samt ge förslag på åtgärder. Rektorn uppger att ämnesanalyserna är under utveckling, att fokus har varit på ämnena matematik, naturorienterande och samhällsorienterande ämnen, bild samt idrott och hälsa, och avsikten är att även ämnet musik ska genomlysas.

I kvalitetsredovisningen framgår även mål och handlingar som berör struktur och metoder för hur skolan ska arbeta med värdegrund, som till exempel planen mot kränkande behandling och Olweusprogrammet. Vidare ges exempel på temadagar som planeras för att öka tryggheten bland eleverna. Den analys som görs beskriver hur arbetet med dessa metoder fortlöpt. Det saknas dock resultat och analys av skolans insatser i förhållande till målen i läroplanen gällande normer och värden. Verksamhetens kvalitet och utveckling mot läroplanens mål gällande normer och värden synliggörs därmed inte.

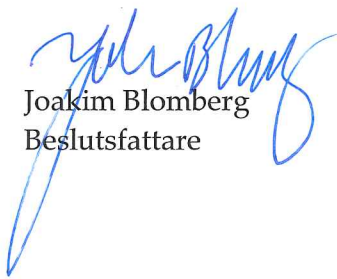
Skolinspektionen bedömer att kvalitetsarbetet på enhetsnivå brister vad gäller att följa upp och analysera arbetet med normer och värden. Mot bakgrund av att skolenheten i flera avseenden bedriver ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och förutsätter att Krokoms kommun åtgärdar den. Någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Anders Holmgren och utredare Linnéa Forsberg.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Lena Johansson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.